

Apoteket i Södertälje.

1787.

Genom K. resolution d. 10 maj 1780 erhöll Anton Christoffer Brun privilegium på inrättandet af ett apotek i Södertälje, men begagnade sig ej däraf, utan sålde d. 9 nov. 1782 privilegiet till apotekaren å Hvita Björnen i Stockholm, Henric Schultz-Henricsson, hvilken då hitflyttade det slottsapotek, han sedan 1780 under drottning Lovisas vistelse på änkesätet Svartsjö hållit därstädes, men som nu, då änkedrottningen aflidit, ej längre behöfdes. Apoteket blef själfständigt år 1787, då provisor Pehr Ölandh, som några år förestått detsamma, inköpte det.

Klockan half tolf natten till d. 25 aug. 1887 utbröt eldsvåda i Södertälje, hvarvid sju gårdar, däribland apoteksgården, nedbrunno. Apoteket inrymdes då i provisoriska lokaler i det s. k. centralhotellet, där afsyning förrättades d. 6 nov. s. å. Enligt en bilaga till visitationsprotokoll af d. 8 jan. 1889 flyttades apoteket d. 1 okt. 1888 härifrån tillbaka till sitt gamla läge vid Stora torget i hörnet af Stora gatan och Nya Stockholmsgatan, där det fortfarande är förlagdt.

Privilegiet är af amorteringsfonden inlöst med 55,000 kronor.

BRUN, ANTON CHRISTOFFER. Född d. 6 mars 1747 i Kalmar.

Föräldrar: Tullnären i Kalmar SIMON BRUN, född 1706, död d. 20 nov. 1779, och ANNA GHRISTINA WESSLINGER, född 1715, död d. 1 april 1761.

B. var åtta år elev hos Johan Fredric von Aken på apoteket Kronan i Göteborg, tjänstgjorde efter aflagd farmacie studiosi-examen först på apoteket Gripen i Stockholm, därpå under tre år i Kungälf och slutligen på apoteket Markattan,

numera Leoparden, i Stockholm. Examineras d. 9 nov. 1779 till apotekare och undfick privilegium d. 10 maj 1780 på apoteket i Södertälje. Sålde apoteket d. 9 sept. 1782 till apotekaren å Hvita Björnen i Stockholm Henric Schultz-Henricsson. Död 178 .

SCHULTZ-HENRICSSON, HENRIC. (Se under apoteket Hvita Björnen i Stockholm, sid. 128.)

ÖLANDH, PEHR. Född d. 28 sept. 1754 i Köping.

Föräldrar: Handlanden i Köping, LORENTZ PETTER ÖLANDH, född d. 14 juli 1724, död d. 27 febr. 1769, och SARA LISA WADSTEN, född d. 18 juni 1731, död d. 11 mars 1761.

Efter att hafva genomgått Köpings skola antogs Ö. 1770 till elev på apoteket Ängeln i Stockholm. Sedan han 1776 aflagt farmacie studiosi-examen, konditionerade han å samma apotek ytterligare två år, därpå under två år på akademiapoteket Kronan i Uppsala. Var därefter under 1½ år anställd, dels på apoteket Markatten, numera Leoparden, i Stockholm, dels på apoteket Hvita Björnen därstädes. År 1782 förestod han slottsapoteket å Svartsjö, och sedan detta, efter änkedrottningens död, af apotekare Schultz-Henricsson d. 1 okt. s. å. öfverflyttats till Södertälje, blef han d. 19 nov. examinerad som provisor, hvarefter han under några år förestod Södertälje apotek, hvilket han, examinerad som apotekare, 1787 inköpte. I april 1803 sålde han apoteket till Carl Johan Fredrik Plagemann.

Död d. 18 okt. 1805.

Gift d. 6 april 1788 med WILHELMINA SONDEL, född 1749, död d. 17 nov. 1808 [gift 1) med landtbrukaren CARL NETTELBLAD, född d. 14 juli 1741 död d. 1 jan. 1781], dotter till kanslibokhållaren NILS MÅRTENSON SONDEL och CHRISTINA ÖSTBERG.

Äktenskapet var barnlöst.

PLAGEMANN, CARL JOHAN FREDRIK. (Se under apoteket Nordstjärnan i Stockholm, sid. 205.)

WINBERG, PEHR JACOB. Född d. 23 febr. 1774 i Uppsala.

Föräldrar: Skräddaråldermannen ANDERS WINBERG, född d. 26 juni 1722, död d. 21 april 1812, och CHRISTINA HÖSTMAN, född d. 8 okt. 1734, död d. 24 nov. 1808.

W. var elev å apotek i Uppsala samt konditionerade sedan i Stockholm och Södertälje. Efter att år 1811 hafva aflagt apotekarexamen, inköpte han 1812 apoteket i Södertälje.

Död d. 8 okt. 1827 i Södertälje genom drunkning.

Gift med BEATA LOVISA SEGERHOLM, född d. 9 juli 1775, död d. 26 aug. 1825, dotter till komministern LARS ABEL SEGERHOLM och BEATA SJÖBERG.

Barn: SOFIA MARIA LOVISA, född d. 15 dec. 1815, död d. 23 febr. 1885, gift d. 1 jan. 1835 med dåv. stadsläkaren i Södertälje, sedermera regementsläkaren vid K. Södermanlands regemente GUSTAF ANDERS LANDGREN, född d. 14 april 1805, död d. 18 aug. 1857.

KROOK, CARL ADOLF. Född d. 16 juni 1801 i Karlshamn.

Föräldrar: Tullförvaltaren i Karlshamn CARL HANS KROOK, född d. 26 febr. 1763, död 1840 och LOVISA PETRONELLA RAMDIN, född d. 22 juni 1770, död d. 10 aug. 1836.

Efter erhållen undervisning vid Karlshamns skola, antogs K. 1816 till elev på apoteket i nämnda stad och blef d. 22 maj 1822 farmacie studiosus, hvarefter han tjänstgjorde på apotek i Stockholm. Aflade d. 1 mars 1826 apotekarexamen och konditionerade därpå till 1828 å apoteket i Ystad. Inköpte d. 1 april s. å. apoteket i Södertälje, hvilket han sålde 1835, då han bosatte sig i Stockholm.

Död d. 23 aug. 1853 i Stockholm.

Gift d. 9 dec. 1828 i Stockholm med sin kusin KRISTINA SOFIA KROOK, född d. 19 nov. 1802, död d. 6 mars 1863, dotter till öfverkommissarien HANS KROOK och HEDDA GUSTAFVA UGGLA.

Barn: HEDVIG SOPHIE LOUISE, född d. 1 okt. 1829, gift d. 12 april 1863 med handlanden i Helsingfors CARL ERHARD LINDFORS, född d. 7 april 1829, död d. 4 juni 1867; — CARL HANS NAPOLEON, född d. 21 jan. 1831, död d. 1 nov. 1912, grosshandlare och direktör i Krooks petroleum och oljeaktiebolag i Stockholm; — MAX, född d. 14 mars 1839, död d. 22 okt. 1896, grosshandlare i London; — RAGNHILD ERIKA, född 1832, död d. 11 aug. 1834; — SELMA AUGUSTA, född d. 15 april 1840,

[gift 1) d. 30 juni 1862 med engelske konsuln i Helsingfors, HENRY WOODFALL CROWE, född d. 9 april 1832, död d. 7 nov. 1865; 2) d. 3 sept. 1869 med öfverstlöjtnanten i Norska artilleribrigaden THORVALD HELLESEN, född d. 10 april 1832, död d. 19 nov. 1904;] — HULDA, född d. 8 aug. 1841, [gift 1) d. 5 maj 1869 med kaptenen vid dåv. Andra lifgardet CARL GUSTAF MAX BROMAN, född d. 13 april 1838, död d. 7 maj 1883; 2) d. 3 sept. 1884 med grosshandlaren i Stockholm KNUT FREDRIK LJUNGLÖF, född d. 30 juni 1833;] — EMMA EUGENIA, född i maj 1845, död 4 aug. 1845.

LIDMAN, CARL PETER. Född d. 11 jan. 1807 i Järlåsa socken i Uppland.

Föräldrar: Assessorn i Svea hofrätt LARS LIDMAN, född d. 26 dec. 1752, död d. 28 jan. 1835, och ANNA CHRISTINA PETRONELLA RUDBECK, född d. 11 febr. 1781, död

Efter erhållen undervisning i Söderköping och i högre elementarläroverket i Linköping antogs L. d. 24 april 1824 till elev å apoteket Korpen i Stockholm och aflade d. 15 juni 1827 farmacie studiosi-examen. Han fortsatte sin tjänstgöring å nämnda apotek till d. 1 febr. 1831 och undergick d. 7 juni 1832 apotekarexamen. Förestod sedan från d. 15 juli 1832 till d. 2 jan. 1833 apoteket Kronan i Eskilstuna, hvilket då ägdes af apotekare Johan Jacob Hultmans änka. Sedan apotekare Duroc Meinander efter avslutadt köp sistnämnda dag öfvertagit detta apotek, förestod Lidman det då underlydande filialapoteket i Torshälla. Konditionerade därefter ånyo å apoteket Korpen i Stockholm såsom laborant till d. 1 okt. 1835, då han tillträdde apoteket i Södertälje, hvarå han d. 26 aug. s. å. erhållit privilegium.

L. innehade apoteket till d. 1 okt. 1847, då han sålde det samma.

Lidman förbättrade en maskin för utbredning af häftplåster, som han införskrifvit från Tyskland och konstruerade själf 1834 en enklare dylik, hvilken sedermera blef använd å de flesta apotek i riket.

På apotekare Lidmans initiativ bildades Södertälje kallvattenkuranstalt, som öppnades d. 18 juni 1849; också väckte han år 1864 förslag om anläggandet af ett badhus för varma och gyttje-bad, hvilket förslag antogs af aktieägarne i vattenkur-

anstalten och resulterade i det i juli 1866 öppnade badhuset. Under åren 1849—70 var L. kamrerare vid nämnda vattenkuranstalt. År 1880 bosatte han sig i Märsta i Stockholms län.

Död d. 21 maj 1881 i Märsta.

Gift d. 10 nov. 1842 med JENNY ALBERTINA BENZELSTJERNA, född d. 14 sept. 1805, död d. 18 maj 1880, dotter till kommandanten på Carlshamns kastell, kaptenen JESPER ALBRECHT BENZELSTJERNA och KATARINA DOROTEA WETTERGREN.

ZAAR, CARL PETER. Född d. 1 dec. 1816 i Stockholm.

Föräldrar: Kamreraren vid kronouppbördsverket, kammarrättsrådet HENRIK CHRISTIAN ZAAR, född d. 30 april 1770, död d. 8 nov. 1824, och MARGARETA PETRONELLA BRUHN, född 1784, död d. 27 dec. 1840.

Z. antogs 1832 till elev på apoteket Ängeln i Stockholm, aflade d. 12 jan. 1836 farmacie studiosi-examen inför apotekarsocietetens direktion samt undergick d. 23 jan. 1838 apotekarexamen. Var åren 1839—46 lärare i kemisk teknologi vid nuv. tekniska högskolan. Inköpte år 1847 apoteket i Södertälje, å hvilket han erhöll privilegium d. 11 jan. 1848.

Död d. 6 febr. 1870 i Södertälje.

Var en nitisk kommunalman och stor vän af skarpskytteväsendet. Afled ogift.

AHLSTRÖM, NIKLAS WILHELM EMANUEL. (Se under apoteket Elefanten i Stockholm, sid. 225.)

ROSÉN, JOHAN NIKOLAUS. Född d. 22 april 1833 i Linköping.

Föräldrar: Hautboisten och sergeanten vid K. Andra lif grenadjärregementet JOHAN ROSÉN, född d. 17 okt. 1804, död d. 8 juli 1854, och ANNA SOFIA EKHOLM, född d. 9 mars 1810, död d. 1 febr. 1886.

Efter skolundervisning vid Linköping högre allmänna läroverk antogs R. hösten 1847 till elev hos morbrodern, apotekaren Nils Peter Ekholm i Smedjebacken, och undergick därstädes d. 30 dec. 1850 farmacie studiosi-examen. Konditionerade

därefter å samma apotek till d. 1 maj 1851, å apoteket i Söderköping till d. 29 maj 1853 och å apoteket Hjorten i Örebro till d. 27 sept. 1855. Höstterminen s. å. inskrefs han vid farmaceutiska institutet och aflade d. 4 mars 1857 apotekarexamen. Han var därefter anställd å apoteket Kronan i Norrköping från d. 12 mars 1857 till d. 15 nov. 1858, på apoteket Vasen i Linköping till d. 26 juli 1860 och från d. 1 aug. 1860 till d. 11 maj 1872 åter å apoteket Kronan i Norrköping såsom receptarie. Var tillika från d. 1 sept. 1866 till d. 11 maj 1872 lärare i botanik, zoologi och handelsvarukännedom vid tekniska elementarskolan i Norrköping. Tjänstgjorde maj—sept. 1872 å apoteket Kronan i Eskilstuna, förestod från d. 9 dec. 1872 till d. 3 okt. 1873 apoteket i Karlskoga; var sedan till d. 28 jan. 1874 receptarie å apoteket Kronan i Eskilstuna och från d. 4 febr. till d. 5 maj receptarie å apoteket Hjorten i Örebro; var därefter till d. 1 okt. anställd å det under apoteket Hjorten i Örebro lydande medikamentsförrådet i Edsberg. Erhöll d. 18 sept. 1874 personligt privilegium å apoteket i Ödeshög, hvilket han innehade till d. 30 aug. 1884, då han fick transport till apoteket i Södertälje. På sommaren 1887 nedbrann apotekshuset, hvarvid inredningen nästan helt och hållet förstördes och endast en del kärl räddades. Provisorisk lokal inreddes af apotekare Rosén i det s. k. centralhotellet, där apoteket var förlagdt till d. 1 okt. 1888, då det flyttades till ett å den gamla apotekstomten vid Stora torget nybyggdt hus. Apoteket erhöll då äfven stora rymliga lokaler samt ny och tidsenlig inredning. Rosén tillhörde en period stadsfullmäktige i Södertälje.

På grund af hälsoskäl hade han under senare åren tjänstledighet från apoteksgöromålen.

Ledamot af Svenska läkarsällskapet 1896.

Död d. 29 maj 1905 i Södertälje.

Gift med OLIVIA ISAKSSON, född d. 30 dec. 1836, död d. 20 febr. 1893, dotter till inspektoren LARS ISAKSSON och MARIA KATARINA PERSSON.

Barn: JOHAN BIRGER, född d. 17 okt. 1860. Apotekare i Dannemora.

JOHANSSON, CARL EMIL. Född d. 18 sept. 1851 i Westrums församling af Kalmar län.

Föräldrar: Kusken CARL JOHAN NILSSON, född d. 27 juni 1815, död d. 11 juli 1879, och CAROLINA FREDRIKA CARLSSON, född d. 26 dec. 1820, död d. 31 juli 1883.

Efter att hafva genomgått Söderköpings lägre elementarläroverk och åtnjutit privat undervisning antogs J. d. 16 juni 1866 till elev på apoteket i Söderköping samt aflade därstädes d. 14 aug. 1871 farmacie studiosi-examen. Konditionerade sedan å apoteken i Söderköping, Enhörningen i Stockholm och brunnsapoteket i Porla. Höstterminen 1876 inskrefs han vid farmaceutiska institutet, där han d. 28 maj 1878 undergick apotekar-examen. Tjänstgjorde därefter från 1878 till 1882 på apoteket i Umeå, sedan under kortare perioder i Eslöf och å Bäfvern i Västerås, från 1883 till 1884 i Falun samt under sistnämnda år å apoteken i Södertälje och Elefanten i Stockholm. Den 15 dec. 1884 anställdes han å apoteket Nordstjärnan i Stockholm och förestod det under nämnda apotek lydande sjukhusapoteket å Sabbatsberg till d. 1 febr. 1897. Undfick d. 13 nov. 1896 personligt privilegium å apoteket i Strängnäs, hvilket han innehade till dess han genom privilegiebref af d. 22 dec. 1905 erhöll transport till apoteket i Södertälje.

Under sin vistelse i Strängnäs var han ledamot af stadsfullmäktige, hälsovårdsnämnden och stadsförvaltningsrevisionen.

Är domkapitlets i Strängnäs revisor af Södertälje samskolas byggnadskassa samt hufvudman i Södertälje sparbank och hedersledamot af Södertälje skyttegille.
